

Bondige weergave biomassa problematiek.

Het gebruik van biomassa veroorzaakt extra CO₂ uitstoot ten opzichte van de gangbare, fossiele alternatieven en is dus contraproductief voor het klimaatbeleid. Als de CO₂ uitstoot met gas globaal op 400 gr./kWh wordt gesteld dan wordt met kolen in een moderne kolencentrale het dubbele (800 gr. CO₂ = 100% meer) en met biomassa het driedubbele (1200 gr. CO₂ = 200 % meer) uitgestoten. Dit bezwaar geldt voor alle vormen van biomassa (hout, biodiesel, pyrolyseproducten, bio-kerosine etc..).

Helaas rekent de overheid de met biomassa opgewekte elektriciteit en warmte wel tot de hernieuwbare, groene energie. De schadelijke effecten worden versluierd. De met biomassa opgewekte elektriciteit en warmte verhogen dus het CO₂ gehalte in de atmosfeer . Alleen al dit punt illustreert hoezeer de huidige maatregelen niet deugen.

Men denkt bovendien dat de CO₂ uit biomassa meteen weer wordt vastgelegd.

Echter, zo lang het CO₂ gehalte in de atmosfeer boven de streefwaarde uit het klimaatakkoord ligt en zo lang de 'lopende aanwas' (gemiddelde aanwas in m³ per jaar per ha) van de gezamenlijke bossen dalende blijft (dat is nog heel lang het geval) is de inzet van biomassa contraproductief. Er is onnodige extra uitstoot die in steeds geringere mate kan worden vastgelegd in hout.

Bij landbouwgewassen en energiegewassen (energieplantages) is overigens in het geheel geen sprake van vastlegging. Als de lopende aanwas in bossen op peil zou komen dan nog wordt de overmatige uitstoot pas over tientallen jaren vastgelegd , ver over de termijn waarvoor de klimaatdoelen zijn gesteld.

De huidige en de in voorbereiding zijnde strategieën voor bossen en voor natuurgebieden zullen overigens de toekomstige lopende houtaanwas nog sterker doen dalen. Voor omvorming van bossen naar illusionaire natuurkwaliteiten is bovendien meer geld beschikbaar dan voor bosherstel. Dit wordt versterkt door de criteria die bij het certificeren worden gehanteerd (FSC en PEFC). De biomassa die bij bosomvorming vrij komt wordt onterecht weer beschouwd als een hernieuwbare energiebron. Het huidige en het toekomstige bossenbeleid verergeren de problematiek.

De verschillende berichten over de voortgang van het biomassa dossier heb ik ondertussen gezien en vluchtig gelezen. Het is duidelijk dat er in toenemende mate druk komt op het onzalige idee om biomassa als duurzame brandstof te beschouwen. Dat geldt zowel voor de bijdrage aan de klimaatdoelstellingen (vermindering van CO₂ in de atmosfeer kan met verbranden van biomassa, in welke vorm dan ook, niet worden bereikt) als aan de kwaliteit van onze bossen (noch de houtvoorziening, noch de biodiversiteit is erbij gebaat). Daar komt dan nog bij dat in toenemende mate de milieumomstandigheden verslechteren door de kans op uitstoot van allerlei gassen en fijnstof. Je kunt op elk onderdeel wel twisten over de mate waarin dat negatieve effect optreedt, maar een positieve draai valt er niet aan te geven.

Het rapport van HASKoning/DHV werd van goed commentaar voorzien door Christian Dierick. Ook onder meer Frans van den Beemt en Albert Stienstra stelden terechte vragen en maakten opmerkingen die er toe doen. André Wakker ging het bos in en haalde Faaij aan als zijnde toch een verstandige hoogleraar. Dat blijkt niet uit zijn geschriften en bijdragen aan de discussies. Faaij en ook Junginger zijn hoogleraren die van de groei van gewassen en van vooral bossen niet veel hebben begrepen. Meerdere keren heb ik een wazige discussie

zien ontstaan na bijdragen van hen aan KNAW symposia over dit onderwerp. Niet te volgen. Ik werd zelf voor het eerste met zijn opvattingen geconfronteerd toen ik betrokken raakte (op verzoek van SBB omdat men een kritische geest nodig had) bij de invulling van het systeem van Green Gold Label (GGL) van Essent (1997). Om biomassa tot een duurzaam product te kunnen verklaren. Dat is dus niet gelukt, maar GGL wordt nog steeds gebruikt voor de centrales die op biomassa overgaan. Faaij wilde niet weten dat er meer uitstoot met biomassa is dan met andere fossiele brandstoffen en vooral niet dat er verschil is tussen aanwas en voorraad van groene planten, vooral van bomen. Hij meed de discussie met mij overigens stelselmatig. Lees ook: [2019-11-22-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-3-wetenschappers-martin-junginger-dutch](#)

Vanaf 1997 ben ik toen begonnen om voorlichting te geven over dit onderwerp, omdat de oogst van biomassa de noodzakelijke verbetering van de bostoestand tegen hield. Dat is sindsdien alleen maar slechter geworden.

Ik breng ook nog even in herinnering dat het PBL vorig jaar een rapport heeft opgesteld om de regering van advies te dienen over de voortgang met biomassa. HasKoning/DHV kreeg tot opdracht het belangrijke onderdeel over de duurzaamheidscriteria op te stellen. Twee vertegenwoordigers hebben mij opgezocht en we zijn een ochtend, met lunch en een korte boswandeling gezellig bezig geweest. De wederzijdse conclusie was toen dat er nog grote leemten zaten in het begrip bij HK/DHV over de groei van bossen en vooral hoe de criteria voor duurzaam bosbeheer werken (niet werken in veel gevallen).

Na overleg met de projectleider van PBL is toen besloten dat ik een vervolgcursus zou verzorgen voor de sleutelfiguren uit het gehele projectteam. Daar is het niet van gekomen, maar het concept rapport werd al wel gepresenteerd met de toezegging dat men als alles achter de rug zou zijn graag nog een dagje met mij het bos in zou willen. Ik ben toen afgehaakt.

Prof. Katan had vergelijkbare ervaringen en schreef daarover een column in de NRC. [2019-12-13-nrc-feiten-zoeken-zonder-werkelijkheid-pbl-onderzoek-naar-duurzame-biomassa-tbv-input-normen-sociaal-economische-raad](#)

Het PBL, daarbij ondersteund door HK/DHV, wilde kennelijk het beleid van de regeringscoalitie niet afvallen. Faaij , Junginger en SBB bleven het PBL ondersteunen met hun op belangen gebaseerde inzichten.

Nu er van alle kanten bezwaren rijzen tegen het gebruik van biomassa slaan de gezamenlijke subsidieslurpers toe, met allerlei drogredenen en acties. De provincies willen dan wel paal en perk stellen aan het gebruik van biomassa, maar nog steeds niet op principiële gronden. Takhout uit eigen omgeving zou geen bezwaren behoeven te ontmoeten bv. Dat is lariekoek. Ook daarmee gaat Co2 gehalte omhoog ten opzichte van aardgas, steenkool etc. Ook daarmee verdwijnen singels, bomenrijen en bossen.

De studie waar naar verwezen wordt heeft ook een merkwaardige opdrachtgever. Zie de weergave van de belangenverstrengeling van SBB. Daartussen staat ook de opdrachtgever voor het HK/DHV rapport: [2020-03-14-thefab-overzicht-belangenverstrengeling-staatsbosbeheer-bomenkap-voor-houtige-biomassa-productie](#)

Wellicht goed om nog een keer de grote misverstanden te duiden:

- Er is verschil tussen groei van planten en voorraad koolstof in groene planten, vooral bomen. Vegetatie neemt voortdurend CO₂ op en stoot weer uit. Landbouwgewassen verminderen de koolstof in de atmosfeer niet. ER is voortdurend uitstoot (vertering) en weer opname. Uitsluitend in hout of in van plantenresten gemaakte duurzame producten kan C aan de atmosfeer worden onttrokken. Energiegewassen pompen slechte CO₂ rond en dragen niet bij aan klimaatdoelen. Bovendien is het grondgebruik bij energiegewassen zeer nadelig voor biodiversiteit.
- Alleen als er een toename is van de houtaanwas van onze gezamenlijke bossen is er kans op vastlegging van koolstof.
- De groeimodellen, die Junginger, Faaij en anderen hanteren, zijn volkomen uit de lucht gegrepen. De wijze waarop biomassa wordt geoogst laat duidelijk zien dat er geen stimulans uitgaat van de oogstmethode op de groei van overblijvende bomen. Bossen worden omgevormd tot andere vegetatietypen, meestal niet verjongd en zeker niet dusdanig gedund dat er bomen met goede groeieigenschappen beter van worden. Het opnieuw vastleggen van de uitgestoten CO₂ is dan ook nog lang niet aan de orde. Er moet eerst weer herstel van bossystemen komen. (zie bijgevoegde stukjes).
- Uitsluitend met systematisch inventarisaties valt vast te stellen hoe de groei verloopt. Wat daarvan beschikbaar is laat zien dat er een versterkte daling van de gemiddelde jaarlijkse aanwas is. (Weliswaar gaat dat gepaard met tijdelijke verhoging van de voorraad, maar dat is een negatief signaal, want dat ontstaat doordat er onvoldoende wordt verjongd of gedund om de groei op peil te houden).
- De bossen in de USA waaruit onze pellets komen zijn vooral energiegewassen die totaal worden geoogst en worden verbrand. Er blijven geen vitale bomen achter die in hun groei zullen worden gestimuleerd door de oogst van de biomassabomen. Er bestaat bovendien vaak geen herplantplicht. De oogst van biomassa daar draagt dus niet bij aan toename van de houtaanwas.
- Helaas is dat in Nederland ook het geval.

Pas als de bossen weer groeien met een toenemende bijdrage aan de houtaanwas en aan de biodiversiteit, pas dan kan van duurzame systemen worden gesproken. Dat is nog lang niet het geval. Zeker niet over 50 jaar, zoals sommigen van jullie nog steeds veronderstellen.

Leffert Oldenkamp
Adviseur bosbeheer